

صلاحیت مشاوره معلمان در گفتگو با والدین

مدل سازی، مداخله، ارزیابی مبتنی بر رفتار

نویسنده:

مارا گریچ

مترجمان:

دریا نظری

فائزه سیونانی

الهام فرهادی

انتشارات آوای نور

تهران - ۱۳۹۹

سرشناسه	: گریچ، مارا Gerich, Mara
عنوان و نام پدیدآور	: صلاحیت مشاوره معلمان در گفتگو با والدین: مدل‌سازی، مداخله، ارزیابی مبتنی بر رفتار/ نویسنده مارا گریچ؛ مترجمان دریا نظری، فائزه سیونانی، الهام فرهادی.
مشخصات نشر	: تهران : آوای نور، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۱۶۸ ص.: مصور، جدول، نمودار.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۷۳۵-۴
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: عنوان اصلی: Teachers' counseling competence in parent-teacher [۲۰۱۶].talks : modeling, intervention, behavior-based assessment
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۵۱ - ۱۶۸.
موضوع	: معلمان -- مشارکت در مشاوره آموزشی
موضوع	: Teacher participation in educational counseling
موضوع	: معلمان -- روابط با شاگردان
موضوع	: Teacher-student relationships
موضوع	: والدین و معلمان
موضوع	: Parent-teacher relationships
شناسه افزوده	: نظری، دریا، ۱۳۷۵-، مترجم
شناسه افزوده	: سیونانی، فائزه، ۱۳۷۴-، مترجم
شناسه افزوده	: فرهادی، الهام، ۱۳۷۴-، مترجم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نشانی: تهران، میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهید وحید نظری،

پلاک ۹۹، طبقه دوم، تلفن: ۶ و ۶۶۹۶۷۳۵۵، شماره: ۶۶۴۸۰۸۸۲

صلاحیت مشاوره معلمان در گفتگو با والدین

مدل سازی، مداخله، ارزیابی مبتنی بر رفتار

نویسنده: مارا گریچ

مترجمان: دریا نظری - فائزه سیونانی - الهام فرهادی

صفحه آرا: فاطمه حامدی

ناشر: انتشارات آوای نور

چاپ: اول ۱۳۹۹

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۷۲۵-۴

کلیه حقوق مادی و معنوی برای ناشر محفوظ است. قیمت ۴۲۰۰۰ تومان

قدردانی

در وهله‌ی اول از استاد راهنمای خود، پروفسور برنارد اسمیتز به خاطر فرصتی که برای تهیه‌ی این اثر به بنده دادند و توصیه‌ها و حمایت‌های خود را در طول تمام مدت اجرای این تحقیق نثار من کردند، تشکر می‌کنم و از اعتماد و تصمیم شما به خاطر تقبل حمایت از فعالیت‌های تحقیقی اینجانب سپاس گذارم.

همچنین از پروفسور سیلکه هرتل که به‌عنوان داور، سخاوتمندانه داوری این پایان‌نامه را انجام دادند، نهایت تشکر را دارم.

از پروفسور سایمون برودر و سیلکه هرتل که به‌عنوان «گروه متخصص» حمایت مفید خود را درباره‌ی موضوع رساله‌ی من (صلاحیت مشاوره معلمان) ارائه کردند، تشکر می‌کنم. من همیشه از انتشار پروژه‌های مختلف خود که نتیجه‌ی کارگروهی بوده، لذت برده‌ام و قابل‌ذکر است که، بدون کار مقدماتی عمیق و گسترده گروهی، انجام این رساله به شکل فعلی آن امکان‌پذیر نبود. با تشکر ویژه از دکتر سایمون برودر به خاطر حمایت قاطعانه وی در مورد تحلیل معادلات ساختاری انجام‌شده در این کار.

از همکار پژوهشی خود، مونیکا تریتل به خاطر همکاری دوستانه شما تشکر می‌کنم از و اینکه همیشه می‌توانم خواستار توصیه و نظراتان باشم، خرسندم. همچنین می‌خواهم از سایر همکاران و دوستان سابق و فعلی خود در کارگروهی و کارگروه‌های انستیتوی روانشناسی تشکر کنم که در طول پیشرفت این کار مرا همراهی کردند:

دکتر کورینا باوم، هنریک بلهاوسر، دکتر جانا بیرکنبوش، مارلین دژا، مایکل گوتاهر، آلیس آیرینگر، بریتا جوشم، دکتر فلورین کاتنر، دکتر جولیا کلگ، جسیکا لانگ، پاتریک لیبوریوس، سابین اوگرین، آن راث، آن-کاترین شبی، دکتر جوزف اشلیتینلاچر، کتلین اشننیک-ولمر، سیلوانا سیلبر، دکتر کیرستن ون دو لو و کریستین وولف. با تشکر از حس همکاری و همدلی شما. شما در هرزمانی به من کمک کرده‌اید.

علاوه بر این، می‌خواهم از حمایت دانشجویهای دستیارم بانام های سونجا کوگلر و ونسا دنکهر تشکر کنم. از زحمات شما در سازمان‌دهی مطالعات و دستیابی به اطلاعات، به‌ویژه در اجرای گفتگوهای مشاوره شبیه‌سازی‌شده، قدردانی می‌کنم. از دانشجو معلمان نیز که در این مطالعه شرکت کردند، تشکر می‌کنم.

درنهایت، از خانواده و دوستانم نه تنها به خاطر دلگرمی‌هایشان بلکه به خاطر گوش زد کردن این موضوع که خارج از رساله‌ی من دنیای دیگری نیز وجود دارد، تشکر ویژه دارم. از پدر و مادرم ایدا و رالف و خواهرانم نینا و رنا به خاطر حمایت، عشق و حضور همیشگی‌شان در کنارم، سپاس‌گزارم و درنهایت از شریک زندگی‌ام، کریستینا به خاطر تشویق‌های واقعی و دوستانه‌اش و همچنین عشق و ایمانش نسبت به من، قدردانی می‌کنم.

فهرست مطالب

چکیده	۱۱
۱. پیشینه‌ی نظری	۱۵
۱.۱. استفاده از صلاحیت‌های مشاوره در گفتگوهای معلمان با والدین	۱۵
۱.۲. تعاریف	۱۶
۱.۳. مدل‌ها	۱۹
۱.۴. مداخله	۲۵
۱.۵. ارزیابی	۲۹
۱.۶. هدف از انجام این رساله	۳۴
۲. بررسی اجمالی رساله	۳۹
۲.۱. مطالعه ۱	۳۹
۲.۲. مطالعه ۲	۴۳
۲.۳. مطالعه ۳	۴۵
۳. بحث کلی	۴۹
۳.۱. محدودیت‌ها و دیدگاه‌های پژوهشی	۵۱
۳.۲. پیامدهای مربوط به تمرین‌های آموزشی	۵۴
۴. مطالعه ۱	۵۹
۴.۱. مقاله‌ی ۱: چه مهارت و توانایی‌هایی برای مشاوره در مورد مشکلات و راهبردهای یادگیری ضروری است؟ طراحی صلاحیت مشاوره معلمان در گفتگوهای آن‌ها با والدین که با استفاده از آزمون سناریو اندازه‌گیری شد.	۵۹
۴.۲. تجزیه و تحلیل‌های اضافی	۷۶
۵. مطالعه ۲	۸۳
۵.۱. مقاله ۲: بهبود صلاحیت مشاوره معلمان در گفتگوی آن‌ها با والدین: تأثیر آموزش بازخورد	۸۳

۶. مطالعه ۳ ۱۲۳

۶.۱. مطالعه ۳: استفاده از گفتگو شبیه‌سازی شده والدین- معلم برای ارزیابی و بهبود صلاحیت

مشاوره معلمان آتی ۱۲۳

منابع ۱۵۱

فهرست شکل‌ها

- ۱.۱ مدل صلاحیت ارتباطی معلمان در مکالمه با والدین (مدل مونیخ)، (گارتمایر و همکاران، ۲۰۱۱)..... ۲۱
- ۱.۲ مدل چهاربعدی صلاحیت مشاوره معلمان مدارس متوسطه دوم (برودر، ۲۰۱۱)..... ۲۳
- ۱.۳ پیش‌بینی کننده‌های صلاحیت مشاوره معلمان متوسطه‌ی دوم (برودر، ۲۰۱۱؛ کلوگ و همکاران، ۲۰۱۲)..... ۲۵
- ۱.۴ خلاصه موضوع و رابطه‌ی تحقیقات موجود در رساله فعلی..... ۳۸
- ۴.۱ مدل صلاحیت مشاوره معلمان..... ۷۲
- ۴.۲ مدل صلاحیت مشاوره معلمان و رابطه‌ی آن با متغیرهای پیش‌بینی..... ۸۱
- ۵.۱ مدل صلاحیت مشاوره معلمان (گریچ و همکاران، ۲۰۱۵)..... ۸۷
- ۵.۲ نتایج آزمون تحلیل واریانس چند متغیری مقایسه پیش-آزمون، پس‌آزمون و پیگیری..... ۱۱۰
- ۵.۳ مسیرهای مشاهده‌شده از متغیرهای وابسته از هر دو گروه مداخله..... ۱۱۴
- ۶.۱ مدل صلاحیت مشاوره معلمان (گریچ و همکاران، ۲۰۱۵)..... ۱۲۷

فهرست جداول

۱.۱ مدل پنج عاملی صلاحیت مشاوره معلمان مدارس متوسطه ی دوم(هرتل،۲۰۰۹).....	۲۲
۴.۱ اطلاعات توصیفی نمونه‌ی تحقیق.....	۶۶
۴.۲ مطالعه موردی و سوال های باز پاسخ آزمون سناریو.....	۶۹
۴.۳ آمار توصیفی، نمره‌ی کلی و همبستگی چهار بعد صلاحیت مشاوره.....	۷۲
۴.۴ آمار توصیفی متغیر های ویژه پیش بینی کننده.....	۸۰
۴.۵ نتایج MONOVA برای ارزیابی اختلافات گروهی.....	۸۲
۵.۱ آمار توصیفی نمونه.....	۹۱
۵.۲ مطالب آموزشی و گمارش آنها در مولفه‌ها و ایجاد صلاحیت‌های مشاوره(گریچ و همکاران، ۲۰۱۵).....	۹۳
۵.۳ نمونه ای از ابزار بازخورد برای بعد مهارت «حل مسئله».....	۹۵
۵.۴ سوالات باز پاسخ مطالعه موردی و آزمون سناریو.....	۹۹
۵.۵ نمونه ای از سیستم رتبه بندی و ارزیابی داده های آزمون سناریو.....	۱۰۰
۵.۶ نتیجه‌ی متغیر های اندازه گیری شده، ابزار های کاربردی و زمان های مربوط به اندازه گیری متغیرها.....	۱۰۳
۵.۷ آمار توصیفی و نتایج MANOVA چندمتغیره برای پیش و پس از آزمون.....	۱۰۶
۵.۸ نتایج تجزیه و تحلیل رگرسیون سلسله مراتبی.....	۱۱۲
۶.۱ نمونه ای از مطالب آموزشی برای معلمان و والدین آموزش دیده درمورد نمونه مانوئل.....	۱۳۶
۶.۲ نمونه ای از سیستم امتیاز دهی گفتگو مشاوره شبیه سازی شده.....	۱۴۰
۶.۳ نتایج حاصل از اقدامات مکرر چند متغیره MANOVA برای بررسی اثرات مداخله بر اساس داده های آزمون سناریو و داده های گفتگو مشاوره شبیه سازی شده.....	۱۴۲
۶.۴ نتایج اندازه گیری مکرر چند متغیره MANOVA برای بررسی تاثیر شرکت در گفتگو های مشاوره.....	۱۴۴

چکیده

در تحقیقات بین‌المللی معیارهای شغلی و آموزشی معلمان، مشاوره‌ها با دانش‌آموزان و والدین آن‌ها مورد تأکید قرار گرفته است. به‌طور ویژه، مشاوره با والدین در جهت حمایت از فرآیندهای یادگیری فرزندانشان، از جمله کمک در تکالیف خانه، تقویت انگیزه و سازمان‌بندی اوقات فراغت و درس خواندن آن‌ها، به‌طور فزاینده‌ای اهمیت پیدا کرده است. با این وجود، هنوز تحقیقات کمی صورت گرفته که صریحاً به موضوع صلاحیت مشاوره معلمان^۱، خصوصاً در این حوزه بپردازد. در این خصوص اولاً، شکاف‌های تحقیقاتی قابل‌توجهی، در رابطه با توانایی‌ها، مهارت‌ها و متغیرهای ویژه مربوطه و یا پیش‌بینی‌کننده سطح پیشرفت صلاحیت مشاوره معلمان، وجود دارد. ثانیاً، معالعات اندکی انجام گرفته که اجرا و اثربخشی مداخلات خاصی را برای دستیابی به صلاحیت مشاوره معلمان موردبررسی قرار داده باشند. با این حال، صلاحیت مشاوره معلمان در گفتگوهای آن‌ها با والدین نه‌تنها در پژوهش بلکه درزمینه‌ی آمادگی معلمان در طول تحصیل همچنان موضوعی مغفول باقی مانده است، زیرا برنامه‌های آموزشی متمرکز بر بهبود این صلاحیت اساسی، روشهای مبتنی بر رفتار برای سنجش و همچنین ارزیابی مداخلات ویژه آن وجود ندارد. با توجه به شکاف‌های تحقیقاتی توصیف شده، رساله حاضر به (۱) مدل‌سازی، (۲) بهبود از طریق مداخله و (۳) ارزیابی مبتنی بر رفتار مهارت مشاوره معلمان در گفتگوهای آن‌ها با والدین جهت حمایت از فرآیندهای یادگیری دانش‌آموزان می‌پردازد (در ادامه این اصطلاح به‌صورت مختصر تحت عنوان «صلاحیت مشاوره» استفاده می‌شود). هدف از مطالعه‌ی شماره یک، ایجاد و اعتبار‌یابی الگوی صلاحیت مشاوره و شناسایی متغیرهای پیش‌بینی‌کننده‌ی آن برای جامعه‌ی معلمان مقطع ابتدایی و متوسطه بود. این بررسی بر اساس یافته‌های قبلی کلوگ، برودر، کالر و اسمیت (۲۰۱۲)؛ برودر (۲۰۱۱)؛ که برای معلمان مقطع متوسطه‌ی دوم اعتبار‌یابی شد، انجام گرفت. علاوه بر این، بررسی‌های دیگری بر تفاوت‌های احتمالی در مورد سطح صلاحیت مشاوره معلمان بین انواع مدارس و مقاطع مختلف آموزش ابتدایی و متوسطه متمرکز شد. مدل‌یابی معادلات ساختاری، برازش مدل چهاربعدی مرتبه‌ی دوم را که بر ویژگی فرآیندی مشاوره با والدین تأکید دارد را تأیید کرد. این مدل همچنین سه ویژگی خاص

^۱ teachers' counseling competence

معلمان را که ارتباط مستقیمی با صلاحیت مشاوره آنان دارد را آشکار می‌کند. تجزیه و تحلیل تفاوت گروهی انواع مدارس مورد بررسی، اختلاف معناداری در سطح صلاحیت معلمان نشان نداد. هدف از مطالعه شماره ۱ دو، بررسی تأثیر چندین مداخله در بهبود صلاحیت مشاوره معلمان بود. برای این کار، یک برنامه آموزشی، شامل یادگیری فعال و تأمل برانگیز و همچنین یک مداخله بازخورد پردازش شده بر اساس مدل چهاربعدی ساخته شده در مطالعه شماره یک تهیه شد. بررسی تأثیر مداخله‌ها، در چارچوب یک مطالعه طولی شبه آزمایشی، بر اساس مقاطع پیش‌آزمون، پس‌آزمون، پیگیری و همچنین با استفاده از آزمون سری‌های زمانی انجام شد. تجزیه و تحلیل‌ها حاکی از تأثیر مفید هر دو مداخله در کسب صلاحیت شرکت‌کنندگان بود. در چارچوب مطالعه شماره سه، یک ابزار مبتنی بر رفتار که شامل گفتگوهای شبیه‌سازی شده معلمان با والدین استاندارد شده بود، برای ارزیابی تغییر در مهارت مشاوره معلمان به دلیل مداخلات خاص تهیه و اعتبار یابی شد. علاوه بر این، موضوع بهبود و افزایش صلاحیت مشاوره معلمان به سبب شرکت در گفتگوهای مشاوره شبیه‌سازی شده مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. بررسی‌ها در جهت تأثیر مداخلات آموزشی و بازخورد (مقاله شماره دو) در محدوده مطالعه طولی شبه آزمایشی با دانشجو معلمان، انجام شد. تجزیه و تحلیل‌ها، مناسب بودن شبیه‌سازی‌ها در بهبود صلاحیت مشاوره معلمان و ابزاری برای ارزیابی تغییرات در مهارت مشاوره دانشجو معلمان به دلیل مداخلات خاص تأیید کردند. در آخر، این رساله نقش مهمی در رابطه با موضوع صلاحیت مشاوره معلمان بخصوص در حوزه ویژه گفتگو آنان با والدین در جهت حمایت از فرایندهای یادگیری دانش‌آموزان دارد. علاوه بر این بینش به دست آمده از رساله‌ی حاضر، امکان اجرای چندین تمرین آموزشی در زمینه‌ی آماده‌سازی دانشجو معلمان در طول تحصیل آنان را فراهم می‌کند. مدل صلاحیت چهاربعدی ایجاد شده، نشان داد که صلاحیت مشاوره معلمان در گفتگوهای آن‌ها با والدین در مورد حمایت از فرایندهای یادگیری فرزندانشان، از چندین حوزه تشکیل شده که می‌توانند در درجات مختلفی حضور داشته باشند. از آنجاکه این گفتگوها مهم‌ترین مهارتهایی که معلمان باید در حوزه صلاحیت‌های ویژه خود داشته باشند را شامل می‌شود، مبنای تجربی عمیقی را برای توسعه برنامه‌های آموزشی مؤثر برای جامعه مذکور فراهم می‌کند. علاوه بر این، شناسایی ویژگی‌های خاص معلمان که با صلاحیت مشاوره

ارتباط مثبت دارند، نشان داد که حتی بهبود متغیرهای مرتبط، از جمله ارائه دانش^۱ در زمینه مشاوره و راهبردهای یادگیری^۲، ممکن است منجر به افزایش صلاحیت مشاوره معلمان شود. در همین رابطه، نتایج مطالعات مداخله‌ای که در چارچوب این رساله انجام شد، نشان داد که با کمک مداخلات مناسب، می‌توان این صلاحیت را از قبل در دانشگاه با موفقیت پرورش داد. بنابراین کاربرد یادگیری فعال، تأمل‌برانگیز و بازخورد فرایند محور مؤثر و تأثیرگذار است. برنامه آموزشی، مداخله بازخورد و گفتگوهای مشاوره شبیه‌سازی شده که در بالا ذکر شد، می‌توانند به‌عنوان نقطه شروعی برای رشد برنامه‌های مؤثر آموزشی در نظر گرفته شوند. علاوه بر این نتایج مربوط به ساختار مدل صلاحیت در رساله حاضر، زمینه‌ای عمیق برای تدوین رویکردهای ارزیابی پیشرفته مانند گفتگوهای مشاوره شبیه‌سازی شده ایجاد کرد و اعتبار آن تأیید شد. در واقع زیر بنای مدل چهاربعدی صلاحیت، نه تنها صلاحیت مشاوره عمومی معلمان را اندازه‌گیری می‌کند، بلکه ارزیابی ویژگی‌های متمایز فردی در مورد این چهار بعد را نیز امکان‌پذیر می‌سازد. سرانجام، این ابزارها را می‌توان برای تجزیه و تحلیل سیستماتیک مداخلات بهبود صلاحیت مشاوره معلمان استفاده کرد.

^۱ imparting knowledge on counseling

^۲ learning strategies

